

KENT-KIRSAL AYRIMINDA MÜZİK POLİTİKALARI*

Ali GÜLER**

ÖZET

Kent müziği güdümlüdür. Toplumsal boyutu kent sorunlarıyla ilgilidir. Bünyesinde bir başkaldırı, serzeniş, yakarış, haykırış, dostluk, toprak, barış, savaş, kahramanlık, efsane, masal, ninniler, derinlemesine irdeleme, eleştiri yapma olanağını bulma, son derece sığdır, sınırlıdır. Var olan anlayışı yansıtmadan öte fazla bir içeriğe sahip olduğunu söylemek zordur. Kırsal anlamda müzik politikaları yerel kültürü içerir. Ulusal kültür yerel kültür ile birliğe ulaşır. Yerel kültürden yoksun bir ulusal kültürden de söz edilemez. Ulusal kültürü besleyen yerel kültürdür. Yerel kültür ulusal kültür bünyesinde etkin işlevleri vardır. Bu işlevlerin sağlıklı işleyişi bir anlamda kırsal kültür ve onun itici gücü otantik müzik ve müzik politikalarıdır.

Anahtar Kelimeler: Müzik politikası, müzik olgusu, ulusal kültür, yerel kültür

MUSIC POLICIES WITHIN THE CONTEXT OF URBAN-RURAL DISTINCTION

ABSTRACT

Urban music is dirigible. In social extent, it is related to urban problems. Within the scope of it, uprising, reproach, orisons, crying, friendship, land, peace, war, valor, legend, tale, lullaby, deep iteration, criticizing opportunities are extremely shallow and constrained. It is hard to say that it has a content beyond only reflecting the existing insight. Music policies, in the sense of rural, includes the local culture. National culture comprises of local cultures. There cannot be any national culture mentioned without local culture. Local culture feeds national culture. Local culture has significant functions within the national culture. The sound process of these functions, in one sense, is by rural culture, authentic music that its driving force and the music policies.

Key Words: Music policies, music phenomenon, national culture, local culture

---

* Bu çalışma Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nde düzenlenen MÜZED Uluslararası 2. İpekyolu Müzik Konferansı'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Prof. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi

1. KENT-KIRSAL AYIRIMINDA MÜZİK OLGUSU

Kent müziği güdümlüdür. Toplumsal boyutu kent sorunlarıyla ilgilidir. Bünyesinde bir başkaldırı, serzeniş, yakarış, haykırış, dostluk, toprak, barış, savaş, kahramanlık, efsane, masal, ninniler, derinlemesine irdeleme, eleştiri yapma olanağını bulma, son derece sığdır, sınırlıdır. Var olan anlayışı yansıtmadan öte fazla bir içeriğe sahip olduğunu söylemek zordur.

Kırsal anlamda müzik politikaları yerel kültürü içerir. Ulusal kültür yerel kültür ile birliğe ulaşır. Yerel kültürden yoksun bir ulusal kültürden de söz edilemez. Ulusal kültürü besleyen yerel kültürdür. Yerel kültür ulusal kültür bünyesinde etkin işlevleri vardır. Bu işlevlerin sağlıklı işleyişi bir anlamda kırsal kültür ve onun itici gücü otantik müzik ve müzik politikalarıdır.

Yerel kültür otantiktir, katıksızdır, yabancılaşmamıştır, saftır. O yöre insanların yaratma gücü ve yetilerinin sonucudur, çoğunlukla işleyişi bulunduğu yerin kalıplarıyla sınırlıdır. Ulusallaşmasıyla kent kültürü ve politikalarını oluşturabilir. Onunla ilk tanışarlarda belirli davranışlar iki biçimde oluşabilir. Birinci gruptaki bunu ilkel kültür olarak görür, yerinde durmasının daha doğru olacağına olan inancını dile getirirler. Cumhuriyet dönemindeki “çok seslilik” adına çabaların yerel kültürün kaynaklarına dayandırıldığı unutulmamalıdır. Tartışmanın özü tekniğin batı melodisinin ulusal olma noktasındadır. Yerel kültürü ulusallaştırma çabaları engellerle doludur. Olumsuz yabancılaşması kent kültürünü ve müziğine zarar verdiği kaygısı yaygındır. Arabeskleşen müzik bir kültürel değişimin ürünüdür. Öteden beri tartışılan süreç bu değişimin yabancılaşmaya, yozlaşmaya yol açtığıdır. Zaman içinde toplum ve kurumlar bu gelişime alışmış gibi görünüyor. Olan, yerel müziklere sahip olma yönünde ulusallaşmayı durdurma noktasına ulaşmış görünüyor. Kentleşme süreci metropollerde durdurulmuş durumdadır. “Hemşeri Dernekleri” adı altındaki oluşum, hem yerel kültürü yozlaştırıyor hem de kentleşmeyi önüyor. Söz konusu müzik ise korumasız durumdadır.

Her ilde her ilçede “Türk Halk Müziği” koroları etkinlik göstermektedir. Bunların otantik müziği geliştirme işlevleri de tartışılabilir. Bazı illerde açılan “Türk Halk Müziği” konservatuvarları da kent kültürünün güdümünde varlıklarını sürdürüyorlar. Alışılmışın dışına çıkamıyor, kırsal müziği olan yerel müzik sahipsizliğini sürdürüyor. Kent müzik politikaları da taklit sürecini aşamıyor. Kültür Bakanlığının çalışmaları da yeterince yaygınlaştırılmıyor. TRT ise kaynağa inemiyor. 1940’lı yıllarda başlayan dilde, müzikteki derlemeler müzik sever gönüllüleri çabalarıyla sınırlı kalıyor. Kaynak kurumakta, akan su ise çoraklaşmaya yol açmaktadır.

İkinci anlayışta olan inşalar yerel kültürün zenginliğini ulusal kültüre taşımanın yararlarını görmüşlerdir. Bu yararlar, otantik değerlerin ulusallaşmasını sağlamıştır. Sınırlı olsa da büyük kentlere göç eden insanlar beraberinde kültürlerini de getirmişlerdir. Yeni yaşama biçimlerini kentlere taşımışlardır. Gerçi otantik kültürleri “arabeskleşmiş” kirlenmiş olsa da kentlerde dirlik içinde olmasa da komşuluk ilişkilerini sürdürmüştür. Kent soyluların doğal olarak rahatları kaçmıştır. Ancak ulusal kültür boyutunda bakıldığında yerel kültür bir pınar gibi ulusal kültürü beslemiştir. Besliyor da; türküler, halk oyunları, halk sanatçıları, halk mutfağı, kısacası tüm antropolojik ve etnolojik unsurlar ulusal kültürü beslemeye hazır durumdadır. Önemli olan buna uygun bir kültür politikasının işlevsel kılınmasıdır.

Eğer yerel kültürün ulusal kültür içindeki işlevi görülecekse yerinde görülmelidir. Ekolojik olarak saptanmıştır ki kafesteki keklik ile doğadaki kekliğin ötüşü bile farklıdır. Bu olgunun göz önünde bulundurulması izlenecek müzik politikalarını sağlıklı kılar.

Müzik politikalarının sağlıklı işleyişi kültürel eğitim politikasını işleyişini de kolaylaştırır. Bu alanla ilgili kurum ve kuruluşların izleyeceği müzik politikası da önemlidir.

2. ULUSAL KÜLTÜRÜN EVRENSELLEŞME SORUNU

Ulusal kültürün evrensel olarak algılanması Türk kültürünün ivedi sorunudur. Ulu Önder Atatürk çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmada Türk kültürünün o düzeye yükselmesini sağlama gereği vurgulamaktaydı. Kültür adına evrensel algılanma şu esaslara içermelidir:

- 1- Özellikle müzik alanında taklit sürecinden oldukça hızla uzaklaşılmalıdır. Yapılacak olan Türk müziğini çağdaş normlarda dünyaya dinletmektir. Batıdan kopya edilme, Batılıya sunmak yerine kendini Batılıya dinletmektir. Ulusal melodiyi çağdaş tekniklerle sunmaktır.
- 2- Müzik aletlerimizde eksiklik varsa giderilmelidir. Çalgı aletleri standartlara kavuşturulmalıdır. Özellikle bağlama konusunda “ dönemini tamamladı, müzeye kaldırılmalıdır” biçimindeki bilimden yoksun önyargılara itibar edilmemelidir. Bağlama ile ilgili belirlemeler alanın usta ve uzmanlarınca tartışılmalıdır. Bu konuda ilgili uzmanlarca duyarlı çalışmalar öteden beri tartışılmalıdır.
- 3- Özellikle Türk halk müziği otantikliğinden ödün verilmektedir. Bu alanda çalışanların istemeleri durumunda Türkü formunda Türkü yakmaları mümkündür. Ancak bu yol izlenmiyor. Herhangi bir halk türküsü düzenleme adı altında özünden uzaklaştırılmaktadır. Bu müzikte yozlaşmaya yol açabilir, yabancılaşabilir.
- 4- Ulusal kültürün evrensel olarak algılanması kültürlenme sürecinin tüm yurttaşlarca bilinmesine yönelik bir kültür politikasının işlerliğine bağlıdır. Türk aydını kendi kültürünü tanımak ve işlemek zorundadır. Batılı gibi yaşayıp Türkün yaşama biçimini araştırma olanağı olmaz. Her aydın ve bilim adamı fiziki yapısı yanında zihniyle de Türkiye’de olduğunu kabul etmelidir.

2.1. Ulusallaştırılmayan Yerel Kültür ile Dünya İle Bütünleşme Sorunu

Yerel kültür ulusallaştırılmadın dünya ile bütünleşme olanağı olacağı kaygılar yaratmaktadır. Dünya ile bütünleşme yerine dünya kültürü içinde erime sözü konusu olabilir. Önemli olan kendi kültürün duruşunu koruyarak dünya ile bir uyum sürecini yaşamaktır.

Eğer ulusallaşma sağlanmaz ise uyma ve erime gündeme gelir. Bu iki kavram bir zorlama ve çaresizlik ve tükenmişliğe yol açar. O zaman ulusallaşma beklenmeden yok oluş kendiliğinden gerçekleşir.

2.2. Yerel Kültürün Ulusallaştırılması Toplumsal Dengesizliklere Yol Açabilir

Toplumda küreselleşme adına değişimden söz edilmektedir Küreselleşmeye giden yolun temel formülü şu olmalıdır. Yerel kültür-ulusal kültür-evrensel kültür. Demek ki ulusal kültüre ulaşmadan evrensel kültür içinde erimeden kalma olanağı zor görünüyor. Bu

sadece kültürün evrenselleşme sorunu da değildir. Ulusal kimliğin bir varoluş sorundur. Evrensel kimliğe karşı ulusal kimlik nasıl korunacaktır? Kimliğini korumayan bir toplum kültürünü asimilasyona uğratmadan nasıl koruyacaktır? Bunun bir yanığı olduğunu vurgulayanlar da vardır. Bunlara göre “ulusal devlet” kavramı dönemini tamamlamıştır. Ulusal birliğin teminatı olan ulusal devletin varlığını yadsıyanlar ülke dirliğini koruyamazlar. Yerel kültürün kendi başına kalması ya da bunun patolojik boyutta bir etnik yapı olarak algılanması üniter devlet yapısını zedeler. Ulusallaştırılmayan yerel kültür ayrıca şu dengesizliklere de yol açar.

- Dil fakirleşir. Her diyalekt ya da şive ayrı bir yapı olarak algılanırsa dil kirlenir. Bilimsel düşünce boyutunu yitirir.
- İnsanlar sahil kentlerde olduğu gibi lokantada ne yiyilip içildiğini bilemez. Bunun için yabancı dil bilmesi gerekir. Kendi ülkesinde dilsizmiş gibi yabancılaşır. Kendi kültürünü tanıyamaz. Bir bardak çay içebilmek için bir yer aramak zorunda kalır.
- Derleme sözlüklerinde seksen bine yakın yöresel kavram atıl durumdadır. Bunların Türk diline kazandırılması dili zenginleştirir, yerel boyutta kalan binlerce melodi unutulup gitme tehlikesini yaşıyor.
- İnsanlarımızın düşmanca tutum geliştirmeleri önlenecekse bu da yerel kültürün ulusallaşmasına bağlı olduğu bilinmelidir.

3. HALK BİLİMİN TEMEL İŞLEVİ OLAN TÜRKÜLERİN DİLİNDEN İNSANIN VAROLUŞ SORUNU

İnsanın var oluş sorunu onun yabancılaşmadan yaşamasını simgeler. Bu oluş ya da yok oluşun temelinde güven duygusu yatmaktadır. Özellikle gönül birliğinde ortak bir paydada buluşması gerekir. Bu ise öze ilişkin karşılıklı etkileşimin sağlıklı işleyişine bağlıdır. Burada en kestirme yol halkı anlayabilme ve tanıyabilme olgusunun işleyip işlemediğine bağlıdır. Genel kanı şudur; aydın halkı tanımıyor, anlamıyor, kültürel oluşumda aydın ile halk arasında iletişim kopuk durumdadır. İşin ilginç yanı bunu halk da biliyor, aydın da bunun bilincindedir. Ters giden bir değişimi herkes birlikte yaşıyor. Önlem alınması konusunda ise ne bir işbirliği ne de bir dayanışma yaşanıyor. Gücü olan haklıymış gibi algılanıyor, bir çürümüşlükten her yurttaş yakınıyor. Ama özüm sürecinde ne bilim adamı, ne yönetici ne de sorumlular duyarlı bir tavrın içinde bulunuyorlar. Arada korkunç sayılabilecek bir boşluk yaratılmış durumdadır. Bu boşluğun her an mimarlarının da olabileceği de bilinir, niçin önlem alınmaz? Neden ulusal adma tüm değerler horlanır? Neden tartışırken, eğlenirken, kendimiz olabiliyoruz?

Bir toplumun toplumsal iklimi ora insanların yaşantısının ürünüdür. Batı normlarındaki bir ölçü aracılığıyla ülke insanını tanıma olanağı olmaz. Yabancı standartlaşmamış bir ölçü aracı Türk insanının gönül güzelliğini ya da kaygısını ölçüyor gibi görünmek o insanlara en büyük kötülük sayılır. Teknik evrensel olmalı ama malzeme yereldir, ulusaldır. Oysa kültür adına yapılan tüm çalışmalar yalnızlaşma ve yabancılaşmaya hizmet eder görünüyor, yerinelik ilkesine karşın yapılan derlemelerin çoğu yerel kültürün ve coğrafi mekanı tanımadan yapılıyor. Aynı yanlışın içine TRT de düşüyor. Otantik türküler çoğu zaman taşınıyor, yanlış okunuyor. Eğitim Fakültelerinin müzik bölümlerinde halk kültürü dersleri verilmiyor. Müzik bölümleri Türk müziğini tanıtmaz, irdelemez ise ürün kuşkusuz yabancıdır. Sosyolog Türk toplum yapısını tanımaz ise değer

tanımazlık ve yozlaşma kaçınılmaz olur. Edebiyat geriler, dil kirlenir. Toplumda her an birileri beklenir. Bunların ülke adına ürettikleri her olumsuz proje rahatlıkla kabul görür.

Türk toplumunda sanılanın aksine halk sağlıklı düşünür. Ancak onlar genellikle önemsenmez. Halk ise kendi ozanıyla düşüncesini kaygısını dile getirir. Bu kaygılarda istenen temalar zamanla “insan hakkı”, “sosyal adalet”, “fırsat eşitliği” adına olumsuz gelişmelere de zemin hazırlayabilir.

4. KÜLTÜREL ANLAMDA HALKIN BİLİNÇLENMESİ SORUNU

Halkın bilinçlenmesi öğrendiklerine bağlıdır. Kişilik öğrenenlerle bütünleşir ve olgunlaşır. Bunun için yapılacaklar şunlar olabilir:

- Kendini, kültürünü küçümsemeden öğretim yapılmalıdır. Burada medyaya büyük görev düşüyor. Kültür politikası bir devlet politikası olarak eğitim politikası ile birlikte yürütülmelidir. Kültürü yozlaştırarak dokunulara dokunmalıdır.
- Yerel kültür ve onu yaşayanlar gösteri amaçlı da olsa horlanmamalıdır. Öyküde, tiyatrodaki, eğlencede, gülmecede etik kurallar göz önünde tutulmalıdır. Öteden beri var olan bir aşağılık karmaşasından tez elden kurtulmalıdır. Örneğin; çok sesli klasik Batı müziğini dinlemek ve dinletmenin çağdaş bir zihniyet olduğu yanlışlığına insanlarımız inandırılmamalıdır. Müzik dili evrenseldir. Bu batı müziği olur. Toroslarda bir çobanın kaval sesi olabilir. Bir sürüdeki çanların ahengi mehtaplı bir gecede bir koyda uzaktan dinlemek olur. Gerçek ses doğada bulunuyor. İnsanlar da onu bir şekilde taklit ederek yansıtıyorlar. Bu yansıtma işi bulunduğu ortamda değerlendirilmelidir. Olup biteni, yaşananları yeniden yaşatmak özle çelişmediği sürece anlamlıdır.

Kırsal alanın en önemli yaşantı ürünü kültürüdür. Özellikle müzigidir. Bu birlikte yaşamın önemli bir ögesidir. Düğünde, bağ bozumunda, işte egemen olan imece dayanışmanın temel olgusudur. Ağlarken, gülerken, eğlenirken, düşünürken Türküler aydınlanma öğeleridir.

Ali GÜLER

KAYNAKÇA

Güler, A (2008). *Türk Toplumunda Korku Kültürü*. Ankara: Punto Tasarım.

EXTENDED ABSTRACT

1. MUSIC PHENOMENON WITHIN THE CONTEXT OF URBAN-RURAL DISTINCTION

Music policies, in the sense of rural, includes the local culture. National culture comprises of local cultures. There cannot be any national culture mentioned without local culture. Local culture feeds national culture. Local culture has significant functions within the national culture. The sound process of these functions, in one sense, is by rural culture, authentic music that its driving force and the music policies.

Local culture is authentic, arrant, non-alienated and pure. It results from the creativity and ability of that locality's people, and its functionality, mostly, is limited with that locality's mindscape. Upon nationalization, it can create urban culture and policies. Specific behaviors of whom encountering it for the first time may be in two forms. The first group considers it as a primitive culture and utters the belief that it must remain where it originated. It must be remembered that the "multi-vocality" efforts during Republic period were based on the resources of local culture. The point of debate is that the techniques are western, but the melody is eastern. There are obstacles in the way of nationalization the local culture. There is a common belief that its unfavorable alienation damages the urban culture and music.

The constructions adopting the second insight saw the benefit of transferring the local culture to national culture. These benefits caused authentic values to be nationalized. Although it is limited, the people migrated to metropolitan brought along their culture, as well. They moved their new life styles to cities. Although their authentic cultures became "arabesque" and contaminated, they, somehow, maintained their neighborhood in city life. Bourgeois, naturally, became uncomfortable with this condition. But considering the national culture, local culture fed it as a fountain.

The function of local culture within the national culture must be observed on site. It is ecologically determined that there is a difference between the singing of partridges living in a cage and living in the wild. Taking this phenomenon into account make the music policies to follow be more reliable. And reliable music policies facilitate the progress of cultural education policy. The music policy, to be followed by related institutions and organizations in the field, is important, as well.

2. UNIVERSALIZATION PROBLEM OF THE NATIONAL CULTURE

Perceiving the national culture as a universal culture is the urgent problem of Turkish culture. Great Leader Ataturk emphasized the necessity of ensuring a high level of Turkish culture to achieve the level of contemporary civilization. Universal perceiving, within the context of culture, must include the following basics:

- Primarily, impression/imitation phase must be rapidly abandoned in music. The done thing is to make the world to listen to Turkish music by contemporary norms. Instead of copying from Western and provide it, again, to Western, the approach must be making Western listen to us. It must be providing the national melody via contemporary techniques.
- Deficiencies of our musical instruments must be remedied. Musical instruments must be standardized. Especially, non-academic prejudices such as "its era is

finished, it must be in museums" for Baglama (a traditional Turkish instrument with three double strings) must be abandoned.

- Especially, the authenticity of Turkish folk music is being compromised. The researchers in this field may sing folk songs in ballad form if requested.
- Universal perception of national culture depends on a cultural policy progress aimed at the culturing process to be known by all citizens. Turk intellectuals must know and process their own culture.

2.1. The Problem in Integration with the World via a Local Culture Not Nationalized

There are concerns about integration with the world without nationalizing the local culture. Instead of integration with the world, the possibility of fusion of the culture of the world can be mentioned. The important thing is to experience a harmonization process by conserving the owned culture.

If nationalization cannot be ensured, there will be obeying and dissolving. These two concepts will cause forcing, desperation, and exhaustion. And in that case, annihilation occurs with no nationalization.

2.2. Nationalization of Local Culture Can Cause Communal Imbalances

In the community, it is talked about transformation in the name of globalization. The basic formula for the globalization must be in the following order. Local culture - national culture - universal culture. That's to say that without achieving a national culture, it is hard to maintain the core culture in universal culture. And this is not only a universalization problem for the culture. It is an existing problem for the national identity. How to Conserve National Identity against Universal Identity? How is it possible to protect a community, not conserving its culture, against cultural assimilation? There are some stating this is a mistake, as well. According to these people "national state" era is ended. The people who deny national state as an assurance for the national unity, can not maintain the peace of the state. Isolating the local culture or perceiving it as an ethnic body in a pathological level will damage the unitary of the state. A non-nationalized local culture also results to the following imbalances.

- Language gets impoverished. If each dialect or accent is perceived as a distinct presence, language gets contaminated. Scientific thinking loses its depth.
- People don't know what to have in restaurants like in coastal cities. The reason is that they need to know a foreign language. They alienate in their own country like voiceless people.
- In collation dictionaries, there are about eighty thousands of regional concepts being idle. Introducing them into Turkish enriches the language; thousands of local melody is being exposed to the danger of disappearing.
- The means of avoiding people being hostile depend on nationalization of local culture.

3. THE EXISTENCE PROBLEM OF HUMANKIND WITHIN THE CONTEXT OF BALLADS, THE BASIS FUNCTIONS OF FOLKLORE

The existence problem of human symbolizes its living without alienation. This existence or non-existence is based on a sense of security. A common ground must be achieved especially in harmony. And this depends on a healthy function of mutual interaction related to the essence. Here, the most efficient shortcut depends on if the phenomenon of understanding and recognizing the crowd is functional or not. The general opinion is that the intellectuals don't recognize and understand the community; there is no communication between the intellectual and the community regarding cultural formation. And it is interesting that both community and the intellectual are aware of this. Everybody experiences a transformation going wrong. And when it comes taking measures, there is a cooperation and solidarity. Perception is that "more power more right," and community complains about this deformation. But neither scientists nor administrators and persons in charge responsibly take a stand during the resolution process.

The communal climate of this society results from life styles of people from "there". There is no possibility to recognize the people from our own country through the criteria which in Western norms. In appearance, measuring the inner beauty and concerns with a foreign, unstandardized measuring tool, harms these people. Techniques may be universal, but the material is local, national.

But contrary to popular belief, members of Turkish community think clearly. But these thoughts are generally neglected. And the folk gives voice to its concerns with its own folk poets. The subjects in these concerns, in time, may lay a ground for inappropriate developments regarding "human rights", "social justice", "equality of opportunity".

4. THE PROBLEM OF COMMUNITY AWARENESS WITHIN THE CONTEXT OF CULTURE

Community awareness depends on its learning. Personality/identity integrates and developed with the learnings. Accordingly, the followings can be done:

- Own values and culture must be taught without underestimation. Here, media plays a significant role. Culture policy as a state policy must be followed along with education policy. It must touch the ones degrade the culture.
- Local culture and its representatives must not be despised, even for a show. Ethic rules must be observed in story, stage, entertaining comedy. We must get rid of this inferiority complex since before now. For example; the wrong belief according to which that listening to polyphonic classical Western music is a contemporary mindset.

The most important product of life in rural territories is the culture. And especially its music. This is an important component of living together. Collective work dominating the wedding, vine harvest, work place is the basic phenomenon of solidarity while crying, laughing, entertaining, thinking, Ballads are the components of enlightenment.